

AMERİKAN EDEBİYATINDA GÖÇMENLER ve NEW YORK YAZARLAR BİRLİĞİ

Mehmet Erkan KILLIOĞLU¹

Geliş: 09.12.2020 / Kabul: 27.07.2021

Öz

Amerika Birleşik Devletleri (ABD) kuruluşundan itibaren kendisini dünyanın geri kalan kısmından farklı ve onlara örnek olacak bir toplum ve devlet olarak görmüştür. Bu yaklaşımını da “City Upon a Hill” ve “American Exceptionalism” gibi kavramlar ile açıklamaya çalışmıştır. Bahsi geçen bu durumun gündelik hayata ve siyasete yansımaları ise Amerikan Rüyası sloganı ile olmuştur. Bu yeni kıta ve ülkenin sağladığı imkânlardan faydalanmak ve geçmişlerini arkalarında bırakarak yeni bir başlangıç yapmak isteyen dünyanın farklı yerlerinden gelen göçmenler Amerika’ya bir göçmen akını başlatmıştır. Bu göçmen grupları arasında Osmanlı Ortadoğu’sundan gelen Araplar da bulunmaktadır. Araplar da ülkeye geldiklerinde, Amerika ve Amerikan rüyasının oldukça hızlı ve kesin şekilde işleyen dinamik asimilasyon süreci ile de yüzleşmek zorunda kalmış ve bu asimilasyon süreci içinde yok olmamak ve kültürlerini korumak için bir dizi girişimde bulunmuştur. İşte bu çalışmada bu sosyal ve kültürel çabalardan birisi olan “New York Yazarlar Birliği” veya grubun kendisine verdiği ismi ile “El-Rabıta’ül Kalemîyye” grubu ve faaliyetlerine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: New York Yazarlar Birliği, El-Rabıta’ül Kalemîyye, El-Mahcar, Emin Reyhani, Halil Cibran.

IMMIGRANTS in AMERICAN LITERATURE and NEW YORK WRITERS UNION

Abstract

Since its establishment, The United States of America (USA) has described itself as a peerless, unique and exemplary society and state and tried to distinguish herself from the rest of the World. Because of that, USA tried to justify this formal policy with the concepts of “City Upon a Hill” and “American Exceptionalism”. The effect of that concepts to Daily life politics has set itself with the slogan of the “American Dream”. Immigrants coming from the whole World also want to share that dream and try to benefit from the opportunities provided by this new continent and state and tried to make a fresh start by leaving their unwanted past behind. With the help of those motivations, there started an immigration flux to America.

¹ Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, mehmeterkank@comu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3146-2609.

Among those immigrant groups there were Arab immigrants coming from Ottoman Empire. Like the other immigrant populations who want to make a new beginning in America, Arabs realized and had to face the dynamic assimilation process. They also witnessed that that assimilation process worked very quickly and precisely. In order to survive that assimilation and preserve their culture and identity, the Arabs made some attempts. In this study, one of those culture resistance attempt “The New York Writers Union” group and its activities will be mentioned.

Keywords: New York Pen League, Khalil Gibran, Nasib Aridah, Ameen Rihani.

Giriş

Göçmenler, Amerikan Edebiyatı'nın oluşması ve şekillenmesinde etkisi olan en önemli gruplardan birisidir. Eski dünyadan gelen göçmen gruplarının hepsi kendi kültür, efsane ve mitolojilerini de beraberlerinde Yeni dünyaya taşımışlar, bunların hepsi Amerikan Anglo-Sakson düşünce süzgecinden geçerek Amerikan edebiyat ve kültürüne değişen oranlarda dâhil olmuştur. Bunun sonucunda zengin ama düzensiz, köksüz ve karmaşık bir bütün içinde parçalı yapı ortaya çıkmıştır (Canby, 1965: XX-XXI).

19. Yüzyıl yukarıda tarif edilen bu yapının ortaya çıktığı ve oluştuğu dönemdir. Bu dönemde yaşanan yoğun göç hareketleri sebebiyle farklı gruplardan insanlar kıtaya göç etmiştir; Almanlar, İrlandalılar, İtalyanlar, İskandinavlılar, Doğulular ve Avrupalılar, Osmanlı Ortadoğu'sundan gelen Araplar gibi. Bu göç dalgası sayesinde Amerika'ya has bir edebiyat da ortaya çıkmıştır. Fakat bu edebiyat anlayışı daha çok yeni gelen göçmenlerin çevrelerine intibakları ve WASP (*White, Anglo-Saxon, Protestant*) karakteri hâkim olan Amerikan toplumunda asimile edilmeleri konularına öncelik vermiştir. Bu yapı içerisinde farklı gruplar asimile edilmiştir. Bu kapsamda Osmanlı Ortadoğusu'ndan gelen Araplar durumunu açıklamak için bir dizi soru sorulmuştur: Bunlar sırasıyla: Arapları Amerika'ya çeken nedir? Amerika'da aradıkları ve belediklerini bulabildiler mi? Karşılaştıkları asimilasyon tehdidine karşı tepkileri ne oldu? Asimilasyona karşı buldukları çözümler başarılı oldu mu? Bu amaçla birincil ve ikincil kaynaklara başvurulmuş, konuyu açıklayabilmek ve desteklemek için literatür taraması yapılmıştır. Ancak Araplar konusuna girmeden önce konu hakkındaki düşüncelerimizin belirginleşmesi adına diğer göçmenler ve onların tecrübelerine kısaca bir değinmek uygun olacaktır.

1. Amerikan Edebiyatında İtalyanlar ve İrlandalılar

1850-1914 yılları arasında kalan dönemde Avrupa'dan Kuzey ve Güney Amerika'ya 50 milyon kişi göç etmiştir. Bunların 15 milyonu İrlandalı, İtalyan ve İsveçli'dir. 6 milyonluk sayı ile İrlandalılar en fazla göç eden gruptur (Ó Gráda, 1975: 149). Kıtaya özellikle 19. Yüzyıl'da Avrupa'dan gelen göçmenler daha fazla imkânlar sunan büyük şehirlere yerleşmeyi tercih etmiştir. Ama elbette yeni kıtada hızla gelişen şehirlerin ve şehirleşmenin ortaya çıkardığı pek çok sorun bulunmaktadır. İktisadi yapı çok fazla hiyerarşik ve gayrişahsi hale gelmiş, bunun sonucunda da zengin ve fakir arasındaki fark oldukça açılmıştır. Bu sayılan olumsuzluklara düşük ücretler, yetersiz konutlar, kötü sağlık koşulları da dâhil edilebilir (Ignatiev, 1999: 3; Guglielmo ve Salerno, 2003: 3; Hatton ve Williamson, 1998; Hatton ve Williamson, 2004: 7; Timmer ve Williamson, 1998: 767; Ngai, 1999: 74). Bu bahsedilen yaşam şartları pek çok göçmen grubu için ortaktır ve haliyle yaşanan bu zorluklar, göçmen tecrübesini aktaran edebi eserlere de yansımıştır.

İrlandalılar karşılaştıkları bu zorlukları bertaraf edip, hayatta kalabilmek için Amerika'da kendini örgütleyen ilk göçmen grubu olmuştur (Hatton ve Williamson, 1993: 575; Guglielmo ve Salerno, 2003: 10). Ama yaşadıklarını edebi alana taşıyacak pek fazla yazar ve edebiyatçı çıkaramamışlardır. İrlandalı azınlık içinden çıkan en önemli yazar James T. Farrell'dir. Fakat Farrell eserlerinde daha çok 2. ve 3. kuşak göçmenlerin hayatlarını işlemiştir. En bilinen eseri de *Studs Lonigan Trilogy (Studs Lonigan Üçlemesi)*'dir. (1932-1935) Bu eserinde Farrell, Amerikan Rüyası'nın İrlandalı genç kuşakların nasıl yıkımına sebep olduğunu anlatmaya çalışmıştır. Farrell'in *Studs Lonigan Trilogy (Studs Lonigan Üçlemesi)* adlı eserinde yer alan hikâyeler şunlardır: *Young Lonigan (Genç Lonigan) (1932)*, *The Young Manhood of Studs Lonigan (Studs Lonigan'ın İlk Gençlik Yılları) (1934)*, *Judgement Day (Hesap Günü) (1935)*. Bu çalışmaların hepsi *Studs Lonigan* adı altında 1977 yılında tekrar basılmıştır (Farrel, 1977).

İrlandalılar gibi İtalyanlar da kendilerine yeni imkânlar sunacağını düşündükleri Amerika'ya yoğun bir göç dalgası göndermiştir. Bu süreçte ABD'ye 6 milyona yakın İtalyan göç etmiştir (Rossoli, 1978). Onlar da diğer pek çok etnik grup gibi çoğunlukla büyük şehirlere yerleşmiş ve burada varlıklarını sürdürmek için kendi gruplarını ve mahallelerini kurmuştur. Bu kurulan mahalleler, etnik grupları kültürlerini muhafaza etmek için göçmenlere güvenli bir bölge sağlamış ve kendi edebiyatlarını inşa etmek ve geliştirmek için gereken kültürel, sosyal zemini sağlamıştır. Örnekle açıklamak gerekirse; 1906 yılında İtalyan göçmeni bir ailede

doğan Guido D'Agostino, kendi mahallesi örneğinden yola çıkarak göçmenlerin kültürel asimilasyonu konusu ile yakından ilgilenmiştir. Çünkü D'Agostino Amerika'da bir mahalle kurup bir arada yaşamanın asimile olmayı önleyemeyeceğini gözlemlemiştir. Bu amaçla 1940 yılında yazdığı *Olives on the Apple Tree-Elma Ağacındaki Zeytinler* adlı eserinde düşüncelerini yazıya dökmüştür. Bu eserinde eleştirilerini ve düşüncelerini iki karakter/kahraman etrafında yoğunlaştırmayı tercih etmiştir. Bunlardan birisi bir doktor olan Emile'dir. Oldukça hırslı olan Emile toplumsal statüdeki yerini değiştirmek ve bir üst sınıfa terfi etmeyi istemektedir. Diğer kahraman ise Amerika'nın sert ve hoyrat iş hayatına ayak uyduramadığı için toplum dışına itilen Marco'dur. Marco, Amerikalıları asla tatmin olmayan kişiler olarak görmektedir. Bu yüzden de onun tercihi geleneksel yapısını koruyan İtalyan toplumu olmuştur. Ona göre kendi kültürlerini bırakıp Amerikalı olmak için çaba gösteren İtalyanlar yanlış yoldadır ve sadece kendilerini kandırmaktadırlar. D'Agostino bu noktada Marco üzerinden konu ile ilgili düşüncelerini okuyucuya şu şekilde aktarmıştır:

"...Onlar artık İtalyan değillerdi, Amerikalının verdiği isimle İtalyan piçiydiler. Para kazanmak, araba sahibi olmak, konserve ve dondurulmuş gıda tüketmek ve birlikte çalıştığı Amerikalı'ya benzemek için kendi anavatanlarındaki her şeyi unutmuşlardı. Ama buna rağmen Amerikalı olamamışlardı, fakat artık İtalyanlıktan da çıkmışlardı. İkinin arasında kalmış bir hilkat garibesiydiler. Ne kendine nede başkalarına faydaları olamazdı bundan böyle. Tam anlamıyla bir piçiler, artık"
(D'Agostino, 1940: 294).

Marco'nun bu düşünceleri ile karşılaşan Emile işte bu noktada içine düşmüş olduğu fakat farkına varmadığı açmazdan kurtulmanın ve gerçek huzuru bulmanın yegâne yolunun kendi özüne dönüp diğer İtalyan Amerikalılarla beraber yaşamakta olduğunu fark etmiştir (D'Agostino, 1940: 294). D'Agostino'nun Anglo-Sakson kültürü içinde eriyip gitmeye karşı bulduğu çözüm ve savunduğu temel düşünce bu olmuştur: yumuşak bir kültürel izolasyon.

Amerika'da D'Agostino'dan başka tanınan bir başka İtalyan asıllı yazar da, daha sonra filmi de çekilen *Godfather-Baba* (1969) romanının yazarı Mario Puzo'dur. 1920 yılında New York'ta dünyaya gelen Puzo'nun bilinen başka bir eseri de 1964 yılında yazdığı *Fortunate Pilgrim-Şanslı Seyyah* adlı romanıdır. Puzo, bu eserinde 1930'lu yıllarda ABD göç eden bir İtalyan ailenin yaşadıklarını, Amerikalılaşmaya zorlanmaları ve buna karşı sergiledikleri direnci anlatmaktadır (Puzo, 1964: 77; Puzo, 1969).

2. Yahudiler

Daha önce de ifade ettiğimiz gibi bu eserlerde anlatılan türden uyum sorunları tüm göçmen grupları için ortaktır. Amerika'ya göç eden Yahudiler de benzer sorunları farklı yoğunluklarda olsa da yaşamıştır. Ama Yahudilerin farkı, yaşadıklarını diğer gruplara göre daha yoğun bir şekilde yazıya dökülebilmekteki başarıları olmuştur. Bu bağlamda 1976 yılı Nobel Edebiyat Ödülü sahibi olan Saul Bellow ve 1978 yılında aynı ödülü alan Isaac Bashevic Singer Amerikalı Yahudi yazarlara en iyi örneklerdir.

Amerikan Yahudileri'nin çoğunun kökleri Doğu Avrupa ve Rusya'ya dayandığı iddia edilmektedir. Oysaki Amerika'ya Rusya ve Doğu Avrupa Yahudileri'nden önce, 1836 yılından itibaren daha kozmopolit olan Alman Yahudileri göç etmiştir. Onlardan daha eskileri ise kıtaya 1654'ten itibaren göç eden İspanyol ve Portekiz Yahudileri'dir. Bu insanların ataları 1880'lerden sonra yaşadıkları yerlerde değişen ekonomik ve sosyal şartların baskısıyla Amerika'ya yeni bir başlangıç yapmak ümidiyle göç etmişler ve özellikle de New York ve çevresine yerleşmişlerdir.²

İlk Yahudi yazarlara Mary Antin güzel bir örnek teşkil eder. 1891'de Polotzk'dan Boston'a göç etmiştir. 1912 yılında *The Promised Land-Vaad Edilmiş Toprak* adlı eserini yazmıştır. Bu eserinde Amerika'nın Rusya'dan göç eden Yahudilere sağladığı imkân ve faydalardan ilk elden faydalanmış biri olarak tecrübelerini anlatmıştır. Amerika'da okula devam eden, hatta George Washington hakkındaki bir şiir yarışmasına katılıp yazdığı şiirle ödül dahi alan Mary, Amerika kendisi için ne ifade ediyorsa Yahudi düşmanları için de aynı şeyleri ifade ettiği iddiasındadır. Kendini tüm insanlığın sözcüsü olarak gören Mary ve çağdaşı Yahudi yazarlarına göre hepsi adaletsiz ve despot idarelerin hüküm sürdüğü ülkelerde doğmuş, buradan da *Özgürlükler Ülkesi* olduğu için Amerika'ya hicret etmişlerdir; Amerika kutsal bir yerdir ve bu özelliği yüzünden *Vaat Edilmiş Toprak*'tır.

Bu şekilde düşünen bir diğer isim de Hans Matteson'dur. Matteson'a göre Amerika *Fırsat* demektir. Fakat herkes bu konuda Antin ve Matteson gibi iyimser değildir. Örneğin 1882 yılında Litvanya Vilnius'tan Amerika'ya göç eden Abraham Cahan bu konuda daha az iyimserdir. İbranice basılan *The Jewish Daily Forward* Gazetesi'nin editörlüğünü yapmış olan Cahan'ın Rusya ve Doğu Avrupa Yahudileri üzerinde önemli etkisi olmuştur. Buna ek olarak Cahan, kısa hikâyelerinde (Cahan, 1970) göçmenlerin karşılaştığı sorunlara ışık tutmuş ve Amerikalılaştırma sürecini

² "Ford şirketinin kurucusu Henry Ford ise Yahudilerin kıtanın keşfinden itibaren bu yeni kıtaya göç etmeye başladıklarını iddia etmiştir" Bu konuda daha fazla bilgi için bkz. (Ford, 2005).

tanımlamaya çalışmıştır. Ayrıca Cahan en önemli eseri olan *The Rise of David Levinsky-David Levinsky'nin Yükselişi* adlı eserinde de Yahudi göçmenlerin yaşadıkları ve edindikleri tecrübeleri anlatmıştır. Bu anlatılarında Cahan kendini realist olarak tanımlamaktadır. Yine Cahan'a göre Amerikan Kapitalizm'i adil olmayan ve yozlaşmış bir toplum ortaya çıkarmıştır.

Başka bir isim ise aslen Alman Yahudisi olan Ludwig Lewisohn'dur. Lewisohn Almanya'da doğmuş ve 7 yaşında iken (1890 yılında) ailesi ile ABD'ye göç etmiştir. Lewisohn'un Almanya ile ilgili hatıraları pek olumlu değildir. Alman Yahudileri Avrupa'da en fazla asimile olmuş gruptur. İçinde yaşadıkları toplumun dili, kültürü ve adetlerinin büyük kısmını benimsemişlerdir ve bunun sonucunda reforme edilmiş bir Yahudilik anlayışı da vcoda getirmişlerdir. Fakat tüm bu sayılanlar Lewisohn'da Almanya hakkında olumsuz düşüncelerin gelişmesine engel olmamıştır. Lewisohn, zm olarak geleneksel Yahudi düşüncesi ve inancına dönüşü görmüştür. Fakat bu nerisi Amerika'daki ikinci kuşak Yahudiler, özellikle de New York ve Chicago'da yaşayanlar için, pek uygun ve kabul gören bir öneri olmamıştır. Toplumsal, siyasal ve sosyal durumlarını iyileştirmek için zm yolu arayan Amerikan Yahudileri bunun zerine Komünist Parti'ye yönelmiştir. Yahudiler, partiye önemli bir katkıda bulunmuş ve onu kendi amaçlarını gerçekleştirmede etkin şekilde kullanmışlardır. Bu dönemde ABD'deki ikinci kuşak Yahudiler'in durumunun en iyi tasvirini *Jews Without Money* isimli etnobiyoğrafik romanı ile Michael Gold yapmıştır.

Gold, New York'ta, 1893 yılında Aşağı Doğu Yakası'nda Romanya Yahudisi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. 1928 yılında The New Masses'in editörü olmuştur. *The Jews Without Money* adlı romanı, Gold'un ABD'de başından geçenleri ve tüm bir Kapitalist sisteminin değişimini anlatmaktadır; Amerika'da sokaklarda altın yoktur ve yine Amerika'da para her şey demektir. Gold da buna ciddi bir şekilde inanmıştır. Gold'un kitabı ABD'deki en önemli sosyalist eserlerden biridir. Edebi değerisi büyük bir eser değildir ama daha çok o dönemin yaşantısı ve yaşanan olayları yansıtığı için önemlidir.

Buna benzer çalışmalardan biri de Henry Roth'un *Call It Sleep* (1934) adlı eseridir. Bu kitap 1930'lu yıllarda bir Yahudi tarafından Yahudilik zerine yapılan en iyi eserdir (Fiedler, 1972: 96). Edebi değerisi çok yüksek bir çalışma değildir fakat *The Jews Without Money*'de olduğu gibi o dönemin şartlarını yansıtığı için önemlidir.

Roth'un ailesi ilk olarak Brooklyn'e yerleşmiş, daha sonra Manhattan, Aşağı Doğu Yakası'na taşınmıştır. Roth'un çocukluğunun bir kısmı Harlem'de İrlandalılar

arasında geçmiştir. Bu yüzden de Amerika'daki etnik kültürler ve gruplar arasındaki gerilimlerden haberdardır. Yaşadıkları sonucunda ikinci kuşak Yahudiler arasında dini hayatın erozyona uğradığını da fark etmiştir. İlk kuşak göçmenlerin yerini daha ABD toplumuna daha fazla entegre ve asimile olmuş ikinci kuşak almıştır. Bu kuşakta yer alan yazarlar ise 1945'ten sonraki dönem Amerikan Yahudi Romanı adı altında incelenecektir.

2.1. 1945'ten Sonraki Dönemde Amerikan Yahudi Romanı

Bu dönemin dikkat çeken isimleri ise şunlardır:

Chaim Potok: Kendisi Haham olan Potok, Ortodoks Yahudilik anlayışının savunucularındandır. Yazdığı beş eserde de ahlaki ve dini konulara ağırlık vermiştir. İlk ve en iyi romanı 1967 yılında yayınlanan *The Chosen-Seçilmiş*'tir. Romanın kahramanı Danny Saunders isimli bir gençtir. Babasının yerine Haham olmayı kabul etmemiş, dış dünyaya açılmış ve kaybolmuştur. Roman, bu gencin etrafında dönmektedir. Romanda Rusya ve Doğu Avrupa'daki Hasidik Yahudilerin hayatı anlatılmaktadır. Potok ve onun gibi düşünen klik, Amerikan toplumuna entegre olmayı istememekte, Avrupa'daki eski sistemi Amerika'da da hayata geçirmeyi amaçlamaktadır. Bu yüzden de Yahudilerin Brooklyn'de kendilerini izole ederek Amerika'nın geri kalanı ile bağlantılarını koparmış bir şekilde yaşamalarını önermiştir. Potok'un eserlerinde diyaloglar ve karakterler zayıftır, ama Yahudi Tarihi ve inancına ait ilginç anekdotları bünyesinde barındırmaktadır. Bu yüzden farklıdır. *The Chosen* ve diğer eserlerinde en göze çarpan nokta Potok'un tasvir ve hikâye etme gücüdür (Grebstein, 1975: 25; Potok, 1967).

İkinci Dünya Savaşı sonrasındaki dönemde belli başlı Amerikan Yahudi yazarları Saul Bellow, Bernard Malamud ve Philip Roth'tur. Bu yazarlar çoğunlukla Amerikan yaşam tarzının farklı yönlerini yansıtmışlardır. Hemen hiçbiri yoğunluklu olarak göçmen deneyimi ile ilgilenmeseler de bu konuda hikâye veya roman yazmışlardır. Fakat eserlerde genellikle işlenen konu, sonraki kuşakların etnik problemleri ve asimilasyon sorunu olmuştur. Saul Bellow 1970 yılında yayınlanan *Mr. Sammler's Planet-Bay Sammlers'in Gezegeni* adlı eserinde bu konuya değinmiştir. Romanın kahramanı Polonya Yahudi'si olan Arthur Sammler, savaş yıllarını saklanarak geçirmiş, bir süre direniş hareketi içinde de yer almıştır. Savaştan önce Londra'da gazetecilik yapan Sammler, savaştan sonra yeni umutlar sunan Amerika'ya gitmiş ve New York'a yerleşmiştir. Ama gördüklerinden hoşlanmamıştır. 1960'lı yıllarda yaşamaktadır ve Amerikan kültürünü

Avrupa'dakinden hızla farklılaşmaktadır. Ona göre Batı medeniyetinin ahlaki değerlerinde aşınma vardır. Sammler, aşırı bir kültürel şoktan şikâyet etmektedir.

Bunlar aslında Bellow'un Amerika'ya ve Amerikan toplumuna yönelttiği eleştirilerdir. 1947 yılında yazdığı ilk romanı *The Victim-Kurban*'da Bellow, göç olgusuna WASP'ın tutum ve tepkisini ele almıştır. Çünkü göçmenlerin Amerika'ya gelip başarılı olması önce gelen ve kendilerini kıtanın sahibi olarak gören Anglosakson kökenli kitleyi oldukça rahatsız etmiştir. (Hala da etmektedir.) Bunun yansımaları da aynen Ludwig Lewisohn'un *The Island Within* de anlattığı gibi, İkinci Dünya Savaşı öncesindeki dönemde yoğun olarak yaşanan sosyal dışlama şeklinde kendini dışa vurmuştur (Bellow, 1971: 121-122).

Bernard Malamud ise 1957 tarihli romanı *The Assistant-Yardımcı*'da baş karakter olan Morris Bober de Amerikan toplumuna tam adapte olamamış bir kişi olarak karşımıza çıkar. Bober, Amerika'ya Rusya'dan büyük umutlarla gelmiş ama bir manavda iş bulabilmiş ve buraya çakılıp kalmıştır. Onun için Amerika çok karışıktır. Kişilerin hemen hiç değeri yoktur, özellikle de parasızsa (Malamud, 1971: 112-113 ve 183). Amerika'ya uyum sağlayan ise *Goodbye Columbus-Güle Güle Kolomb (1959)* adlı romanının kahramanı olan Ben Patimkin'dir. Başarılı olabilmek için biraz iş bitirici ve gözü açık olmuş, Amerika da onu ödüllendirmiştir (Schreier, 2011, s. 101-135).

Bu çalışmalar Amerikan Yahudi yazarlarının yaptığı çalışmaların sadece bir kısmıdır ama genelin düşüncelerini yansıtması açısından önemlidir. Diğer etnik gruplar da benzer girişimlerde bulunmuşlardır ama en çok ses getiren Yahudilerin girişimleri olmuştur.

3. Amerikan Edebiyatında Araplar ve New York Yazarlar Birliği

Arap Amerikan Edebiyatı geleneğinin kökleri 20. Yüzyıl'ın başlarına kadar gider (Smith, 2003). Bu özelliği ile Arap Amerikan Edebiyatı, Arap Amerikan toplumunun tarihinin de bir yansımasıdır. Bu konuda çalışan araştırmacılar Arap Amerikan toplumunun tarihi ve edebiyatını genellikle üç dönemde incelemişlerdir. Bunun da en önemli sebebi ABD'ye Ortadoğu'dan olan üç büyük göç dalgasıdır (Suleiman, 1999: 1-21). Bu dönemselleştirme şu şekildedir:

1. İlk göç dalgası dönemi. 1880-1924 yılları arasını kapsamaktadır.
2. İkinci dönem. İkinci Dünya Savaşı sonrasında başlamıştır. 1945-1967 yılları arasındadır.

3.Üçüncü Dönem. 1967 yılında başlamıştır.

Amerika kıtasına Ortadoğu'dan ilk göç dalgası ile gelen ilk Arap göçmenlerin ekserisi Lübnan, Filistin ve Suriye'den gelen Ortodoks Rumlar, Maruniler ve Melkaniler'dir (Smith, 2003). Bu ilk göç dalgası ile ABD'ye gelenler, göçmen belgelerinde Arap değil *Türk* olarak kaydedilmişlerdir çünkü Osmanlı İmparatorluğu vatandaşlarıdır. Ama göçmenler kendilerini *Suriyeli* olarak tanıtmayı tercih etmişlerdir. Çoğu vasıfsız işçi olan ve okuma-yazma bilmeyen bu grup genellikle ayak işlerinde çalışmıştır. Bu ilk grup göçmenlerin amacı ABD'de çalışıp para kazandıktan sonra ülkelerine geri dönmektir.³ Kalıcıyı olmayı düşünmemişlerdir. Ancak bedensel kuvvet gerektiren işlerde çalışmalarını onları yerel halkla iletişim kurmaya mecbur bıraktığı için İngilizce öğrenmeye mecbur kalmışlardır. Bu da daha sonraki dönemlerde asimile edilmelerini kolaylaştırmıştır (Ludescher, 2006: 93). Bu göç dalgası Birinci Dünya Savaşı'nın başlaması ve Osmanlı İmparatorluğu'nun da savaşa katılması üzerine durmuştur. Bu noktada Birinci Dünya Savaşı Arap Amerikan topluluğu için bir dönüm noktası olmuştur. Bu tarihe kadar çoğu Arap göçmen kendisini Amerika'ya ait hissetmemiş, buraya para kazanmaya gelmiş geçici işçiler olarak görmüştür. Ancak bu durum ve algı Birinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesi sonucunda temelden değişmiştir (Suleiman, 1999: 4). Arap göçmenler savaş nedeniyle Amerika'da biraz daha kalmak için kalıcı ikametgâhlar edinmeye ve ülkede mahalleler kurmaya başlamışlardır (Ludescher, 2006: 98). Bu ilk göçmenlerin büyük kısmı Boston ile New York Manhattan'daki Washington Caddesi bölgesinde yerleşmiştir. Bir kısmı da Brooklyn'deki Atlantic Avenue'ye gitmiştir. Daha sonra da bu sayılan yerlerden ülkenin diğer kısımlarına dağılmışlardır (Smith, 2003). Ama Amerikalı nüfus ile olan mesafeleri korumaya devam etmişlerdir (Ludescher, 2006: 98). Birinci Dünya Savaşı Arap göçmenlerin anavatanları ile olana bağımlı kopartmıştır (Majaj, 2003). Ayrıca savaş yüzünden yaşanan kıtlık ve ilişkilerin kopması göç dalgasının kesilmesine yol açan sebeplerden diğerleridir. Ancak savaşın sona ermesini takiben göç dalgası yeniden başlamıştır. Ancak bu durum ABD'de rahatsızlığa yol açmış olacak ki, 1924 yılından itibaren göç etmek isteyenlere sınırlama getirilmiştir.⁴ Bu sayede ABD hem göçmen kalitesini yükseltmek istemiş hem de toplumsal yapısı ve asimilasyon süreçlerinin

³ “İlk Arap göçmenlerin Amerika'ya geliş sebebi çalışma ile din-mezhep çatışmasından kaçmaktır. Takip eden dönemde gelenlerin göç sebebi ise savaş ve onun neden olduğu yıkım ve kıtlıktır” (Smith, 2003).

⁴ “ABD'ye göçmen kabulünü sınırlandıran ve kontenjanları da iyice azaltan bu yasanın adı Johnson-Reed Kota Yasası'dır” (Majaj, 2003).

üzerine taşıyabileceğinden fazla yük binmesini önlemeye çalışmıştır.⁵ Ancak bu durum Arap göçmenlerdeki izolasyon hissini ve asimilasyon korkusunu güçlendirmiş, bunun sonucunda da birlik ve beraberlik ihtiyacı artmıştır. Ancak bu izolasyon duygusunun olumlu tarafı Amerika'daki Arap göçmen toplumu ve edebiyatının ortaya çıkmasıdır (Suleiman, 1994: 43). Bu kimlik asimilasyon süreci sonrasında daha yaygın kabul görür hale gelecektir (Ludescher, 2006: 98).

Bu dönemdeki edebi eserlerde bu asimilasyon sürecinin izlerini görmek mümkündür. Bu noktada George Haddad'ın *Mount Lebanon to Vermont (1916)* adlı eseri bir göçmenin başarı hikâyesidir. Ashad Hawie'nin otobiyografik çalışması *The Rainbow Ends (1942)* ise Hawie'nin Birinci Dünya Savaşı'nda Amerikan Ordusu'ndaki anılarını anlattığı çalışmasıdır. Keza Selam Rizk'in *Syrian Yankee (1943)* de göçmen biyografisi klasîğidir ve asimilasyon sürecinin nasıl işlediğine dair ipuçlarını bünyesinde taşıyan önemli eserlerdir (Ludescher, 2006: 98-99).

1924'te uygulamaya konulan göçmen kotası uygulaması sonucunda Arap bölgelerinden kabul edilen göçmen sayısı yıllık 100 kişiye kadar düşürülmüştür. Bu da ABD'deki Arap toplumunun büyümesi ve kendini yenilemesini engellemiştir. Bu dönemde ülkede yayınlanan bir dizi Arapça gazeteye rağmen Arap nüfusun Ortadoğu ile olan bağı neredeyse tamamıyla kopmuştur. Bu yüzden ABD'de yaşayan çoğu Arap, 1947 yılında Lübnan Suriye'den ayrılıp ayrı bir devlet olduğunda dahi bu duruma tepkisiz kalmıştır (Naff, 1985: 16).

Arap göçmenler kendilerini Amerika'da oldukça yoğun bir asimilasyon ortamında bulmuşlardır. Bu sürece nasıl karşılık verilip, mücadele edileceği ve Arap kimliğinin nasıl korunacağı ilk kuşak göçmenlerin en önemli sorunu olmuştur. Akla ilk gelen çözümlerden birisi Arap kimliğini korumak için gazete ve dergi çıkarmak olmuştur (Majaj, 2003). İlk Arapça gazete *Kavkab Amerika-Amerika Yıldızı* 1892'de kurulmuştur. *Kavkab Amerika* Dr. Yusuf Erbili'nin iki oğlu İbrahim ve Necip tarafından kurulmuş ve ilk başlarda haftalık olarak çıkarılmıştır (Hitti, 1924: 93). Bunu takip eden yıllarda Arap göçmen nüfusunun artması sonucunda 1919 yılında Amerika'da yaşayan Arapların sayısı 70.000'i aşmıştır. Bu dönemde ABD ilk yerleşen Arap göçmenler geldikleri ülke ile yaşadıkları yer arasında bağlantı kuran süreli yayınlar çıkarmaya başlamıştır. (Al-Issa, 2003: 49). Artan nüfus ülkede çıkan

⁵ “ABD, 1921 ve 1924 tarihli göçmen yasaları ile ülkelere kotalar belirleyerek göçmen kabulünü sınırlandırma ve kontrol altına alma yoluna gitmiştir. Ülkenin etnik kompozisyonu değişmeye başlamıştır ve ABD, Kuzey Avrupalı göçmenleri Güneydoğu ve Doğu Avrupa'dan gelenlere tercih etmektedir” (Weil, 2003: 276).

9 Arapça gazeteyi destekleyecek hale gelmişti (Al-Issa, 2003, 53; Hitti, 1924, 120; Naff, 1997: 319-324). İsmi geçen bu Arapça yayınların en bilinenleri ise şunlardır:

1. El-Eyyam (Günler-Kuruluşu: 1897).
2. Mir'at ül-Garb (Batı'nın Aynası-Kuruluşu: 1899).
3. El-Beyan (İlan-Kuruluşu: 1910).
4. El-Seyyah (Gezgin-Kuruluşu: 1910).
5. El-Muhacir (Göçmen).
6. El-Cami'a (Topluluk).
7. El-Fünun (Sanatlar) (Hitti, 1924: 93).

Sayıları toplam dokuz olan Arap gazetelerinin çoğu günlük olarak yayınlanmıştır. İçlerinde en bilineni ise El-Huda'dır. El-Huda, Nahum ve Sallum Mocarzel tarafından kurulmuştur. İlk başlarda haftada iki gün çıkarken bu daha sonra bu sayı haftada beş güne çıkmıştır (Hitti, 1924: 93). En bilinen Arap gazetesi El-Huda olsa da o dönemin en önemli yayın organı *Suriye Âlemi-Syrian World*'tür. Bu dergide 20. Yüzyılın en tanınmış yazarları, tiyatro oyunları, şiirler, hikâyeler ve makaleler yayınlamıştır. Bu yazarlardan biri de Mahcar grubunun ismi çok bilinen yazarlarından olan Halil Cibran'dır (Al-Issa, 2003: 50).

ABD'ye olan ikinci Arap göç dalgası, İkinci Dünya Savaşı sonrasında başlamıştır. Bu dalgada gelenlerin de çoğu, aynen ilk göç dalgasında olduğu gibi, Hristiyan Arap'tır. Ancak ilk dalgada gelenlerden farklı olarak, ikinci dalgada gelen bu gruptakilerin çoğu iyi eğitilmiş ve iş sahibi kişilerdir. Eğitim almış olmaları sebebiyle bu grup Arap Milliyetçiliği konusunda da fikir sahibidir. Bu yüzden bu grubun üyeleri kendini tanıtır ve tarif ederken *Arap* ismini kullanmayı tercih etmişlerdir.

Üçüncü göç dalgası 1967 yılında başlamıştır ve halen de devam etmektedir. Bunun da sebebi ABD'nin 1965 yılında eski göç yasalarını kaldırması ve yerine daha liberal olanları uygulamaya koymasındadır. Bu değişiklikten sonra Lübnan'dan, 1970 ve 1980'lerde iç savaş yüzünden çoğu Müslüman olan Arap nüfus ve 1967 Savaşı'ndan kaçan Batı Şeria'lı Filistinliler ABD'ye göç etmiştir (Ludescher, 2006: 94). Tüm bu göçlere rağmen Arap Amerikalı grup ABD'de küçük bir azınlık grubudur. Son nüfus sayımına göre toplam nüfusları 1,2 milyon civarındadır. Bazı iddialara göre ise bu sayı 2 milyona yakındır. Ancak şu da bir gerçektir ki, Amerika'nın acımasız asimilasyon süreçleri işlemektedir ve pek çok ikinci ve üçüncü kuşak Arap kendisini Amerikalı olarak görmekte ve bu şekilde tanımlamaktadır (Smith, 2003).

3.1. Mahcar Grubu ve New York Yazarlar Birliği

Amerika kıtasına göç eden Arap göçmenler arasından çıkan bir edebiyat hareketi olan Mahcar Hareketi, 20. Yüzyılın başında Ortadoğu'dan Kuzey ve Güney Amerika'ya göç eden diaspora yazarlarının oluşturduğu edebiyat hareketini tanımlamak için kullanılan bir isimdir. Mahcar Hareketi'nin Güney Amerika'daki merkezi Brezilya'dır. Grubun Kuzey Amerika kolu anlayış olarak nispeten daha muhafazakârdır ve yazarları Arap dünyasındaki Neoklasik şiir geleneğinin dışına çıkmamaya özen göstermiştir (Badawi, 1975: 196). Şiir, edebi çalışmalarda en çok kullanılan yazın türüdür (Smith, 2003). Mahcar Edebiyatı'nın Kuzey Amerika'daki merkezi ise New York'tur ve hareket daha çok Halil Cibran'ın ismi etrafında şekillenmiştir (Jayyusi, 1977: 70; Smith, 2003). Bu yüzden hareketin Kuzey Amerika kolu "*New York Yazarlar Birliği*" veya "*El-Rabıta'ül Kalemıyye*" adıyla da bilinir (Majaj, 2003). İlk kez 1916'da ortaya çıkmış, kısa bir süre sonra dağılmıştır. Ancak 1920 yılında bir grup yazar tarafından aynı adla yeniden kurulmuştur.⁶ 1916'da toplanan ilk grupta şu isimler yer bulunmaktadır:

- | | |
|---------------------|----------------|
| - İlyas Ataullah | - Nedre Haddad |
| - Nesib Arida | - Halil Cibran |
| - Raşid Eyyüb | - Emin Muşrik |
| - William Catzeflis | - Emin Reyhanî |
| - Abdülmesih Haddad | |

İkinci kez kurulduğunda 11 yıl kadar varlığını sürdürmüş, 1929 Buhranı sonrasında ortaya çıkan zor dönemde maddi sebeplerin de zorlamasıyla ayakta kalamamış ve dağılmıştır. Genel olarak 1920'li yıllarda bir grup Arap entelektüelin kurduğu bir edebi cemiyet olarak kabul edilse de yukarıda da ifade edildiği üzere New York Yazarlar Birliği'nin temelleri 1916 yılında atılmıştır. Birlik, varlığını kuruluşundan 1 ay sonra, Emin Müşrik'in kaleme aldığı bir bildiri ile kamuoyuna duyurmuştur

⁶ "20 Nisan 1920'de Halil Cibran 10 kadar Arap asıllı yazarla birlikte El-Rabıta'ül Kalemıyye'yi kurdu. Bu grubun amacı yeni bir edebi gelenek oluşturmaktı" (Al-Issa, 2003: 55).

(Mushriq, 1916: 4-5). Birlik yayınladığı kuruluş bildirisi ile ulaşmak istediği hedefleri de açıklamıştır. Ortaya koydukları bu hedefler:

1. Arapça'nın Amerika'da gündelik hayatta kullanımını yaygınlaştırmak,
2. ABD yaşayan Arap Toplumunu içinde ortak bir kimlik ve aidiyet duygusunun ortaya çıkmasını sağlamaktır.

Birliğin kurucuları Nesip Arida ve Abdülmesih Haddad'tır. Her ikisi de daha önce kaleme aldıkları yazılarında bir yazarlar cemiyetine ihtiyaç olduğu fikrini sıklıkla işlemişlerdir (Naimy, 1985: 56; Haddad, 1916: 1-2). Aynı amacı 1920'de ikinci kuruluş sırasında da dile getireceklerdir.

Hareketin Kuzey kolunda Güney Amerika kolundan farklı olarak geleneksel Arap kültürüne fazla atıfta bulunulmamıştır (Jayyusi, 1977: 70). Arap dünyasındaki tutucu damardan uzakta ve sınırlamalardan muaf oldukları için daha rahat şekilde yazabilmiş ve kendilerini dışlamış olmasına rağmen⁷ Amerikan özgürlük ve ilerleme söylemine sıklıkla atıfta bulunmuşlardır. Batı Romantizm'i ve Amerikan Metafizik'i'nin etkisi ile Arap Edebiyatı'nda yeni bir romantik dönem başlatmaya çalışmışlardır (Badawi, 1975: 203). Ancak Arap Amerikan yazarları kendilerini zaman zaman etnik, kültürel ve siyasi yönden dehumanize eden bir sosyo-kültürel ortamda geçmişleri ile modern Amerikan yaşam tarzı ve kültürü arasında sıkışıp kalma riski içinde de bulmuşlardır (Majaj, 2003:129)

1916 yılında kurulan ilk grup William Catzeflis'in Arap-Amerikan dergisi El-Fünun'un 1916 Eylülünde çıkan makalesi "*Min Meyyit Hayy illa Ahya Emvat*"tan sonra dağılmıştır (Catzeflis, 1916: 322-328). Bu dağılmanın sebebi tam olarak açıklanmasa da Abdülmesih Haddad daha sonra grubun içine yabancıların sızdığını, onları temizlemek için ilk grubun feshedildiğini ifade etmiştir. Abdülmesih daha sonra bu kapsamda grubun içine sızan yabancılardan birinin Necip Diyab olduğunu açıklayacaktır (Al-Ashtar, 1961: 27).

Mahcar yazarlarının çabaları sayesinde Amerikan ve Arap kültürünün bir sentezinin yapılması ve bunun bir edebi akım halinde ortaya çıkması için çalışılmıştır (Ostle, 1992: 96). Nesip Arida tarafından yönetilen El-Fünun ve haftada iki kez yayınlanan El-Sa'ih (Gezgin)⁸ etrafında toplanan grup, birleşik bir hayat felsefesi ve edebiyat

⁷ Arapların uzunca bir süre beyaz olup olmadığı ve göçmen olmaya haklarının olması konusu tartışılmıştır. Bu konuda daha fazla bilgi için bkz. (Suleiman, 1999: 6-7, 327-328; Rihbany, 1914: Rihbany, 1916: 5; Shakir, 1996: 5; Shakir, 1988: 41-45; Naff, 1985: 177; Majaj, 2003; Majaj, 2008).

⁸ "El-Sa'ih, 1912 yılında Abdülmesih Haddad tarafından kurulmuştur" (Ludescher, 2006: 95).

tarzı oluşturmaya çalışmıştır. Hareket, 1920 yılında New York'ta kurulan “*New York Yazarlar Birliği*” veya grubun kendisine verdiği ismi ile “*El-Rabita'ül Kalemîyye*”nin kurulması ile en üst noktasına çıkmıştır (Simarski, 1990: 50).⁹ El-Rabita grubunun üyelerinin hepsi Hıristiyan'dır (Al-Issa, 2003: 60). Grubun teorisyeni Mikail Naimi'ye göre El-Rabita grubunun amacı Arap edebiyatını taklit ve durgunluk sarmalından kurtarmak ve ona yeni bir soluk vermektir (Ludescher, 2006: 95-96). Bu açık milliyetçi söyleme ek olarak, grup Dünya Klasiklerini Arapça'ya çevirme ve kendi eserlerini de yayınlamaya karar vermiştir. Naimi, ayrıca hareketin daha iyi anlaşılması için edebiyat eleştirisi çalışması olan El-Ghirbal'da grubu yönlendiren Romantizm akımı prensiplerini de açıklamıştır (Naimy, 1967: 125-140). Mikail Naimi'ye göre edebiyatçı; gerçeği keşfetme kapasitesi olan ve bu yeteneğin kendisine ilahi bir lütuf olarak verildiği bir düşünür ve müjdecidir. Bu yüzden Edebiyat da gerçeğin bulunması noktasında şekle değil, içeriğe önem vermelidir. Çünkü Edebiyat'ın asıl önceliği hayatın kendisidir. Arapça'yı kutsal bir miras gibi görenleri bu yüzden eleştirmiştir. Dil ile yapılan yaratıcı denemelere önem vermiş, dönemin Arap yazarları arasında yaygın olan taklidin yerini bu türden çalışmaların alması gerektiğini savunmuştur (Ludescher, 2006: 96).

El-Rabita grubunu bir araya getiren sebeplerden biri de grup üyesi şairlerin sübjektif deneyimlerine yaptıkları vurgu ve doğanın üstün gücüne olan inançlarıdır (Badawi, 1993: 46). Ancak şiir yazarken basit formları ve ölçüleri kullanmaları, üyelerinin çoğunun kendi kendini yetiştirdiği, yeterli eğitim almamış yazarlardan oluşan bu dışarıdan gelen eleştirilere karşı savunmasız bırakmıştır (Naimy, 1959-1960: 170-182). Ancak El-Rabita grubu yazarlarını bilindir yapan özellik yukarıda sayılan tutumları ve buna ek olarak Doğu'nun mistisizmine olan ilgisidir (Cachia, 1990: 140). Oysa aynı dönem Arap yazarlarının büyük bir kısmı sekülerdir. Bu yüzden El-Rabita grubu üyesi yazarların dini konulara olan bu ilgisi oldukça sıradışı olarak görülmüştür (Ludescher, 2006: 96).

Kuzey Amerikalı Mahcar grubu yazarlarının çoğu Arapça yazmıştır. Çünkü tüm diğer kültür şoku yaşayan göçmen grupları gibi Araplar da kendilerini anne-babalarının gelenekleri ile geldikleri yeni ülkenin farklı kültürü arasında sıkışmış bir halde bulmuşlardır (Smith, 2003). Ancak grubun en bilinen yazarlarından olan Emin Reyhani, Halil Cibran ve Mikail Naimi İngilizce olarak da eser vermiştir. Bu

⁹ “1920 yılında 10 göçmen, yani Muhacir, New York'ta Yazarlar Birliğini/El-Rabita'ül Kalemîyye'yi kurmuştur” (Al-Issa, 2003: 60).

“Arap Amerikan edebiyatı, Halil Cibran ve diğer Mahcar yazarlarının 1920 yılında New York'ta Er-Rabita grubunu kurmasından sonra bir dizi değişim geçirmiştir.” (Majaj, 2003: 123).

yazarların modern dönem Arap Edebiyatı üzerinde oldukça önemli etkileri olmuştur ancak aynı şeyi ve etkiyi Amerikan Edebiyatı tarafında görmek imkânsızdır. Bu üçlü Amerikan Edebiyatı'nda aynı derecede saygı görmemişlerdir. Bu üçlüden sadece Cibran, o da yazarlığı yanında resim vb. diğer yetenekleri sebebiyle tanınmaktadır (Ludescher, 2006: 97). Yukarıda ismi geçen bu üç yazarda Lübnan'dan, fakir çiftçi ailelerden gelmektedir. Halil Cibran, aslen Marunî'dir. 1883 yılında Kuzey Lübnan'daki bir dağ kasabası olan Besharri'de doğmuştur. Mikail Naimi, merkezi Lübnan'daki Baskinta'da 1889 yılında doğmuştur. Rum Ortodoks'tur. Her ikisinin de Lübnan'daki diğer Hristiyan azınlıkların hepsinde olduğu gibi, kendi topluluklarının dışında pek fazla kimseyle, ama özellikle de Müslümanlarla, temasları olmamıştır. Çoğunlukla da Avrupalı Oryantalistlerin Lübnanlı benzerleri gibi davranmış ve olaylara yaklaşmışlardır (Ludescher, 2006: 97). Bu yüzden Reyhani, Cibran, Naimi vd. El-Rabita grubu yazarlarının hayatında ortak olan ve sürekli olarak tekrarlanan ortak noktalar mevcuttur. Bunlardan en önemlileri olarak:

- Modern hayatın hızlı ve düzensiz, sıkıcı tarzından kaçmaya ve kurtulmaya olan özlem,
- Lübnan'daki misyoner okulları ve bu okullarda yerel halka verilen eğitim,
- Fransız, İngiliz, Rus kültürünün göçmenler üzerindeki bireysel etkisi,
- Din ve mezhep çatışmaları aşma isteği,
- Arap Dünyası'nda, hayatın her alanını için alacak olan kapsamlı bir reform talebi,
- Uluslararası siyasete olan yoğun ve ortak ilgi, bu kapsamda Doğu-Batı arasındaki ilişkilere olan önyargılı bir yaklaşım
- İki medeniyet arasında kültürel arabuluculuk rolü oynamaya olan özel istek, sayılabilir.

Bu noktada El-Rabita yazarları kendilerini Doğu/Batı arasındaki ayrımı uzlaştırmaya çalışan arabulucular olarak görmektedirler. Bu yüzden kendilerine düşen görev Doğu'da, Batı Dünyası model alınarak hazırlanmış olan kültürel, sosyal ve siyasi reform çabalarına destek vermek ve eş zamanlı olarak da Batı'da Doğu modelini temel alan bir ruhani uyanışı başlatmaktır (Ludescher, 2006: 97-98).¹⁰

¹⁰ "El-Rabita yazarları kendilerini Doğu ile Batı arasında bir köprü olarak görmüşlerdir" (Majaj, 2003).

Yukarıda ismi sayılan El-Mahcar edebiyatçılarından Halil Cibran Amerika'da oldukça popülerdir¹¹ ama Arap Amerikan Edebiyatı'nın kurucusu olarak Emin Reyhanî kabul edilmektedir. Reyhanî'nin en tanınmış eseri 1911 yılında yazdığı Suriye'den göç eden Arapların yaşadıkları göçmen tecrübesini anlatmaya çalıştığı romanı *Halid'in Kitabı-The Book of Khalid*'tir (Simarski, 1990: 50). Reyhanî zamanında Amerikalı Arap edebi hayatı ivme kazanmıştır.

Her ne kadar pek çok yazar Cibran'ın eserlerini felsefeden çok fazla etkilenmiş olarak tabir etse de Cibran o dönemin ABD'nin sanat ve edebiyat çevrelerinin ünlü isimleri ile de ortak çalışmalarda bulunmuştur. Bu da popülerliğinin sebebini açıklamaktadır. Bu ünlü isimlere şair Robinson Jeffers, oyun yazarı Eugene O'Neill ve roman-hikâye yazarı Sherwood Anderson örnek verilebilir. Cibran'ın en önemli ve bilinen eseri olan *The Prophet-Mesajcı*, biraz da kurduğu bu ilişkiler ağının da sağladığı popülerlik sayesinde, yarım asırdan fazla bir süre ABD'nde en çok satan eserler listesinde kalmıştır. Öyle ki *The Prophet* ABD'nde İncil'den sonra en çok basılan ve satılan ikinci kitap olmuştur. Cibran ve Yazarlar Birliği'nin diğer üyeleri Arap Amerikan yazarlarının kendilerine güvenlerinin gelmesini sağlamış ve içinde yaşadıkları topluma da hızla entegre olmaya başladıkları için göçmen deneyimi ile kendilerini sınırlamalarını önleyip farklı konulara da değinmelerine imkân vermiştir. Oyun yazarı, ressam, yazar ve şair olan Cibran bu özellikleri sayesinde diğer yazarları, müzisyenleri, sanatçıları hatta ABD Kongresi üyelerini dahi etkilemiştir. Cibran hem İngilizce hem de Arapça olarak kısa hikâyeler, romanlar ve şiirler yazmıştır. İki dilde yazması da haliyle etki alanını genişletmiştir (Al-Issa, 2003: 50). 1990'da Washington'da adına bir anıt ve hatıra bahçesi George Bush tarafından açılmıştır.

El-Rabıta grubu içinde Reyhanî ve Cibran'ın adı ön plana çıkmıştır ama grubun diğer önemli üyeleri olan Mikail Naimi ve Elia Ebu Madi bu kadar şanslı değildir. İlk ikisi kadar popüler olamamışlardır çünkü onlar kadar Amerika'ya entegre olmak istememiş, Arap kimliklerini korumaya çalışmışlardır. En büyük özlemleri geldikleri yere geri dönmektir; Naimi bu hayalini gerçekleştirmiş ve Amerika'ya adapte olamadığı için bir süre sonra Lübnan'a geri dönmüştür. (Naimi, Nobel Edebiyat Ödülüne aday gösterilmiştir.) Roman ve oyun yazarı, gazeteci ve şair olan Naimi'nin adı daha çok *The New York Times*'ta yazdığı köşeyle, kaleme aldığı Halil Cibran

¹¹ "...Halil (Kahlil) Cibran bugün Amerika'da oldukça popülerdir ve bilinen bir yazardır. Ününün kaynaklarından biri çok satan kitabı 'The Prophet'tir. Pek çok Amerikalı'ya ve Arap asıllı Amerikalı'ya göre Cibran izole bir fenomen, Doğu'nun gizemi ve bilgeliğinin özünü Amerika'ya taşımış bir dehadır" (Simarski, 1990: 50).

biyografisi ve “*The Book of Mirdad*” adlı eseri ile bilinmektedir. Şiirlerini Amerika’da iken yazmıştır ama asla İngilizce’ye çevirmemiştir. Bu yüzden de Amerika’da fazla popüler olamamıştır.

Benzer şekilde El-Rabita’nın en yetenekli ve gelecek vaat eden yazarlarından birisi olmasına rağmen El-Madi de Arapça yazmış ve yazdıklarını İngilizce’ye çevirtmemekte ısrar etmiştir. Eserlerinde çoğunlukla aşk ve savaş konularını işlemiştir. Grubun diğer yazarları gibi oldukça politize olmuştur. Felsefi yönü baskındır ama ne kendisi de ne de grubun diğer üyeleri kendilerini hiçbir zaman Amerikan okuyucusuna Arap olarak lanse etmemiştir. Onlar Ortadoğu ve Arap kökenli Amerikalılardır. Bunu Suriye Âlemi isimli adlı dergide yayınlanan makalelerinde sıklıkla vurgulamıştır.

Bu isimlerden oluşan El-Rabita grubu veya diğer adıyla, New York Yazarlar Birliği yaşanan anlaşmazlıklar yüzünden bir süre sonra kan kaybetmeye başlamış ve 1940’lı yıllarda dağılmıştır. Amerika’daki gerek ilk kuşak gerekse de ikinci kuşak Arap yazarlar bundan sonra yeniden bir grup oluşturamamıştır. Olanlar da Arap kültürü ve mirası gibi konularda yazmamıştır. 1940’lı yılların başından 1980’lere kadar geçen çalkantılı dönemde Arap Amerikalı yazarlar kendi farklılıklarına değinmek yerine kendilerini Amerikan toplumuna kabul ettirmek ve daha fazla dışlanmamak için çalışmış ve bu yönde eserler vermeye yoluna gitmiştir. Sonuç olarak Arap Amerikan edebiyat akımının incelenmesinde şu noktalar ön plana çıkmaktadır. Bunlar sırasıyla:

1. Şu an ki mevcut Arap Amerikan Edebiyatı’nın temellerini atan isimlerin tümü Ortadoğu coğrafyası kaynaklıdır.
2. Arap Amerikan Edebiyatında işlenen temalar Göç ve Göçmenlerin yaşadıkları, Arap Kültürü ve kimliği ile sınırlı değildir.
3. Arap Amerikan Edebiyatı’nda kadınların sayısı sürekli artmıştır ve artmaya devam etmektedir.
4. Arap Amerikan yazarları vatan hasreti, anavatan vb. konularla kendisini sınırlandırmış değildir. Amerika’da hayatın her alanında ve her yerinde var olmak, entegre olmak ve kendilerini kabul ettirmek için uğraş vermektedirler.

Sonuç

Genel olarak gçmen konusunu işleyen, onların tecrübelerini anlatan edebi alışmalar Amerikan edebiyatında önemli bir yere sahiptir. 19. Yüzyılın sonlarında Gçmenler konusu Amerikan edebiyatını hemen tamamıyla ele geçirmiştir. Bu durum İkinci Dünya Savaşı'na kadar sürmüş, daha sonra Gçmen konusu edebiyatta ve sosyal hayatta ağırlığını kaybetmiştir. Temelde El-Rabıta şiiri Arap şiirinden etkilense de aslında Arap ve Batı edebiyat türlerinin bir karışımıdır; Batı edebiyatından esintiler taşımaktadır ve bu yaklaşım ve bakış açısı ile klasik olarak niteledikleri Arap şiiri ve edebiyatını değiştirme ve yeniden yorumlamayı öngörmektedir. Bu edebiyat akımının karakteristik özellikleri ise şunlardır:

- Ritim sabit olsa da kafiye ve dizi uzunluklarında bir standart yoktur, bunlar serbest bırakılmıştır.
- Kısa cümleler uzunlarına tercih edilmektedir.
- Vatan hasreti ve Vatan'a duyulan zlem tüm şiirlerdeki ortak temadır
- Acı ve çekilen zorluk, meşakkat yüceltilmiştir (Al-Issa, 2003: 33).

Sonuç olarak ierilerinden bazıları Misyoner okullarında eğitim aldıkları için El-Rabıta edebiyatılarında Hıristiyan etkisi yadsınamaz (Jubran, 2007: 67). Hıristiyan inancının yansımaları eserlerinde rahatlıkla görülebilmektedir (Jubran, 2007: 68). Bu yüzden bu edebiyat akımının Hıristiyanlık ve onun teolojisinden etkilendiğini söylemek yanlış olmaz.

Ana Arap Edebiyat akımlarından coğrafı ve kültürel olarak uzak kalmaları, yeni tür ve tarzları denemede sınırlamaları olmadığı için, Muhacirler geleneksel metotlara karşı çıkmıştır. İngilizce isminin New York Yazarlar Birliği olması tesadüf değildir nk ABD'ne göç eden Lübnanlı ve Suriyelilerin oğu New York City bölgesinde toplanmıştır (Naff, 2002: 3-10).¹² Daha sonra buradan Amerika'nı Ortabatı, Güney ve Batı kıyasına doğru dağılmışlardır. El-Mahcar (*Muhacir-Gçmen*) adıyla da bilinen bu grup ekseriyetle Suriye ve Lübnanlı Araplardan oluşmuştur. Amerika'da olmalarına rağmen çoğunlukla Arapça yazmışlardır. Grubun en önemli isimleri: Emin Reyhanı, Cibran Halil Cibran, Mikail Naimi (*veya Nuayme*), Elia Ebu Madi'dir. Oluşturdukları El Mahcar/Rabıta şiiri ve edebiyatı Doğu/Arap ile Batı/Amerika'nın ortak ürünü; Arap Sofizmi ile Batı Materyalizminin sentezidir.

¹² "...Amerika'ya ilk Arap gçmenleri 1870-1940 yılları arasında geldi ve bu gçmenler New York, Boston ve Detroit'e yerleştiler" (Al-Issa, 2003: 1).

Ayrıca Amerika’da karşılarına çıkan hayatın tüm sertliği ve soğukluğu ile yüzleştiği için de Realist’tir. Buna karşın, tezat olarak, bir o kadar da Romantiktir (Al-Issa, 2003: 33). Yine El-Rabita edebiyatı ve eserleri, özellikle de 20. Yüzyıl’ın başında Amerika’ya gç eden Arap gçmenler tarafından üretilen eserleriyle Modern Arap Edebiyatının gelişmesinde özel katkısı olan eserler olarak kabul edilmektedir (Jubran, 2007: 67).

Yukarıda ismi sayılan El-Mahcar edebiyatçılarından Halil Cibran Amerika’da oldukça popülerdir ama Arap Amerikan Edebiyatı’nın kurucusu olarak Emin Reyhanı kabul edilmektedir. Reyhanı’nın en tanınmış eseri 1911 yılında yazdığı Suriye’den gç eden Arapların yaşadıkları gçmen tecrübesini anlatmaya çalıştığı romanı *Halid’in Kitabı-The Book of Khalid*’tir (Simarski, 1990: 50).

Reyhanı zamanında Amerikalı Arap edebi hayatı ivme kazanmıştır. Her ne kadar pek çok yazar Cibran’ın eserlerini felsefeden çok fazla etkilenmiş olarak tabir etse de Cibran o dönemin ABD’nin sanat ve edebiyat çevrelerinin ünlü isimleri ile de ortak çalışmalarda bulunmuştur. Bu isimlere şair Robinson Jeffers, oyun yazarı Eugene O’Neill ve roman-hikâye yazarı Sherwood Anderson rnek verilebilir. Cibran’ın en önemli ve bilinen eseri olan *The Prophet-Peygamber/Mesajcı*, biraz da kurduğu bu ilişkiler ağının da sağladığı popülerlik sayesinde, yarım asırdan fazla bir süre ABD’nde en çok satan eserler listesinde kalmıştır. Öyle ki The Prophet ABD’nde İncil’den sonra en çok basılan ve satılan ikinci kitap olmuştur. Cibran ve Yazarlar Birliği’nin diğer yeleri Arap Amerikan yazarlarının kendilerine güvenlerinin gelmesini sağlamış ve içinde yaşadıkları topluma da hızla entegre olmaya başladıkları için, gçmen deneyimi ile kendilerini sınırlamalarını önleyip farklı konulara da değinmelerine imkân vermiştir. Oyun yazarı, ressam, yazar ve şair olan Cibran bu özellikleri sayesinde diğer yazarları, müzisyenleri, sanatçıları hatta ABD Kongresi üyelerini dahi etkilemiştir. Cibran, hem İngilizce hem de Arapça olarak kısa hikâyeler, romanlar ve şiirler yazmıştır. İki dilde yazması da haliyle etki alanını genişletmiştir (Al-Issa, 2003: 50). 1990’da Washington’da adına bir anıt ve hatıra bahçesi George Bush tarafından açılmıştır.

Kaynaka

AL-ASHTAR, A., 1961, *Al-Nathar al-Mahjari: Kuttab al-Rabitah al Qalamiyah*, Kahire: Matba’at Lajnat al-Talif wa-al-Tarjaman wa’al Nashr.

AL-ISSA, F. A., 2003, *Living the Hype: The Literature of the Early Arab-Americans Between 1870-1940*, Florida: The Florida State University, College of Arts and Sciences.

AL-NAURI, I., 1967, *Adab al-Mahjar*, Kahire.

BADAWI, M. M., 1975, *Modern Arabic Poetry*, New York: Cambridge University Press.

BADAWI, M. M., 1975, *A Critical Introduction to Modern Arabic Poetry*, Cambridge: Cambridge University Press.

BADAWI, M. M., 1993, *A Short History of Modern Arabic Literature*, Oxford: Clarendon Press.

BELLOW, S., 1971, *The Victim*, Harmondsworth: Penguin.

CACHIA, P., 1990, *An Overview of Modern Arabic Literature*, Edinburgh: Edinburgh University Press.

CAHAN, A., 1970, *Yekl and the Imported Bridegroom and Other Stories of the New York Ghetto*, New York: Dover.

CANBY, H. S., 1965, Address to the Reader, R. E. Spiller (Ed.), *Literary History of the United States*, (3. Baskı), New York: Macmillan, XX-XXI.

CATZEFLIS, W., 1916, Min Mayyit Hayy ila Ahya Amwat, *Al-Funun*, 2, (4), 322-328.

D'AGOSTINO, G., 1940, *Olives in the Apple Tree*, New York: Doubleday Doran.

FARRELL, J. T., 1977, *Studs Lonigan*, New York: Avon.

FIEDLER, L., 1972, *The Jew in the American Novel*, New York: Stein and Day.

FORD, H., 2005, *Beynelmilel Yahudi*, Hacasan YÜNCÜ (Çev.), İstanbul; Kayhan Yayınları, No : 60.

GREBSTEIN, S., 1975, The Phonemenon of the Really Jewish Best Seller: The Potok's Chosen, *Studies in American Jewish Literature*, 1 (1), 23-31.

GUALTIERI, S., 2004, Gendering the Chain Migration Thesis: Women and Syrian Transatlantic Immigration, 1878-1924, *Comparative Studies of South Asia, Africa and Middle East*, 24 (1), 67-78.

GUGLIELMO, J. ve SALERNO, S., 2003, Introduction: White Lies, Dark Truths
GUGLIELMO, J. ve SALERNO, S. (Eds.), *Are Italians White? How Race is Made in America*, New York, Routledge, 1-16.

HADDAD, A., 1916, Al-Sifohah al-Suriyah fi Amrika, *Al Sa'ih*, 4, (351), 1-2.

HATTON, T. J. ve WILLIAMSON, J. G., 1993, After the Famine: Emigration from Ireland, 1850-1913, *The Journal of Economic History*, 53(3), 575-600.

HATTON, T. J. ve WILLIAMSON, J. G., 1998, *The Age of Mass Migration*, New York, Oxford University Press.

HATTON, T. J. ve WILLIAMSON, J. G., 2004, *International Migration in the Long-Run: Positive Selection, Negative Selection and Policy*, Institute for the Study of Labor (IZA) IZA Discussion Paper No. 1304, Institute for Economic Research Harvard University Institute Research Working Paper No. 2038, 1-31.

HITTI, P., 1924, *The Syrians in America*, New York: George H. Doran.

HOOGLUND, E. J., 1987, *Crossing the Waters: Arabic-Speaking Immigrants to the United States Before 1940*, Washington: Smithsonian Institution Press.

IGNATIEV, Noel, 1995, *How the Irish Became White*, Londra, Routledge.

JAYYUSI, S. K., 1977, *Trends and Movements in Modern Arabic Poetry*, Cilt 1, Leiden: E. J. Brill.

JUBRAN, S., 2007, Classical Elements in Mahjar Poetry, *Journal of Arab Literature*, 38(1), 67- 77.

LUDESCHER, T., 2006, From Nostalgia to Critique: An Overview of Arab American Literature, *Society for the Study of the Multi Ethnic Literature of the United States (MELUS)*, 31(4), 93-114.

MAJAJ, L. S., 2003, New Directions: Arab American Writing Today, Heike Schaefer (Ed.), *America and the Orient*, Heidelberg: Universitätsverlag.

MAJAJ, L. S., 2008, Arap-American Literature: Origins and Development, *American Studies Journal*, 52, <http://www.asjournal.org/52-2008/arab-american-literature-origins-and-developments/>, (Erişim Tarihi: 20.06.2021).

MALAMUD, B., 1971, *The Assistant*, Harmondsworth: Penguin.

MUSHRIQ, A., 1916, Al-Rabitah al-Qalamiyah, *Al-Sa'ih*, 5, (378), 4-5.

NAIMY, M., 1959-1960, *Sab'un, Hikayat 'Umr*, 3 Cilt, Beirut: Sader.

NAIMY, N., 1967, *Mikhail Naimy: An Introduction*, Beirut: American University of Beirut.

NAIMY, N., 1985, *The Lebanese Prophets of New York*, Beyrut: The Lebanese University of Beirut.

NAFF, A., 1985, *Becoming American: The Early Arab Immigrant Experience*, Carbondale: Southern Illinois University Press.

NAFF, A., 1997, The Early Arab Immigrant Experience, Ernest McCarus (Ed.), *The Development of Arab-American Identity*, Michigan: The University of Michigan Press, 319-324.

NAFF, A., 2002, New York: The Mother Colony, Kathleen Benson ve Philip M. Kayal (Ed.), *A Community of Many Worlds: Arap Americans in New York City*, New York: Syracuse University Press, 3-10.

NGAI, M., 1999, The Architecture of Race in American Immigration Law: A Reexamination of the Immigration Act of 1924, *The Journal of American History* 86(1), 67-92.

Ó GRADA, C., 1975, A Note on Nineteenth-Century Irish Emigration Statistics, *Population Studies*, 29(1), 143-149.

OSTLE, R. C., 1992, The Romantic Poets, Modern Arabic Literature, M. M. Badawi (Ed.), *The Cambridge History of Arabic Literature*, Cambridge: Cambridge University Press, 82-131.

POTOK, C., 1967, *The Chosen*, New York: Simon and Schuster.

PUZO, M., 1964, *The Fortunate Pilgrim*, New York: Atheneum.

PUZO, M., 1969, *The Godfather*, New York: G. P. Putnam's Sons.

RIHBANY, A. M., 1914, *A Far Journey*, Boston: Houghton Mifflin.

RIHBANY, A. M., 1916, *The Syrian Christ*, Boston: Houghton Mifflin.

ROSSOLI, G., 1978, *Un Secolo di Emigrazione Italiana: 1876-1976*, Roma.

SCHRIER, B., 2011, The Failure of the Identity. Toward a New Literary History of Philip Roth's Unrecognizable Jew, *Jewish Social Studies*, 17(2), 101-135.

SHAKIR, E., 1988, Mother's Milk: Women in Arab American Autobiography, *Society for the Study of the Multi Ethnic Literature of the United States (MELUS)*, 15(4), 39-50.

SHAKIR, E., 1996, Arab-American Literature, Alpana Sharma Knippling, (Ed.), *New Immigrant Literatures in the United States*, Westport, CT: Greenwood Press, 3-18.

SIMARSKI, L. T., 1990, Poetry in Blood, *Saudi Aramco World*, 41 (4), 50-54.

SMITH, D., 2003, Arab-American Writers, Uneasy in Two Worlds; Immigrant Authors Feel Added Burdens Since 9/11, *The New York Times*.

SULEIMAN, M. W., 1994, Arab-Americans and the Political Process, Ernest McCarus (Ed.), *The Development of Arab-American Identity*, Ann Arbor: University of Michigan Press, 37-60.

SULEIMAN, M. W., 1999, Introduction, Michael W. Suleiman, (Ed.), *Arabs in America: Building a New Future*, Philadelphia: Temple University Press, 1-21.

TIMMER, A. ve WILLIAMSON, J. G., 1998, Immigration Policy Prior to the 1930s: Labor Markets, Policy Interactions, and Globalization Backlash, *Population and Development Review*, 24(4), 739-771.

WEIL, P., 2003, Races at the Gate: Racial Discrimination in Immigration Policy, FAHRMEIER, A., Olivier FARON, O. ve WEIL, P. (Eds.), *Migration Control in the North Atlantic World*, New York: Berghahn Books, 271-297.

